

Agunah (2)

1) תלמוד בבלי מסכת מכות דף ה עמוד ב - דף ו עמוד א

ומה שנים, נמצא אחד מהן קרוב או פסול - עדותן בטלה, אף שלשה, נמצא אחד מהן קרוב או פסול - עדותן בטלה; מנין אפ"ל מאה? ת"ל: עדים. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים - בדיני נפשות, אבל בדיני ממונות - תתקיים העדות בשאר; רבי אומר: אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות. ואימתי? בזמן שהתרו בהן, אבל בזמן שלא התרו בהן, מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש?

גמ'. . . אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים וכו' מה יעשו שני אחים כו'. היכי אמרינן להו? אמר רבא, הכי אמר' להו: למיחזי אתיתו או לאסהודי אתיתו? אי אמר': לאסהודי אתו, נמצא אחד מהן קרוב או פסול - עדותן בטלה, אי אמר': למיחזי אתו, מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש? איתמר, אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כר' יוסי, ורב נחמן אומר: הלכה כרבי.

2) תוספות מסכת מכות דף ו עמוד א

שמואל אומר הלכה כרבי יוסי - קשה היאך מצינו דינו ורגלינו כשנותנין גט שיש במעמד קרובים והיה לנו לומר דעדות הכשרים בטל והאי דומיא דדיני נפשות דשרינן אשת איש שיש בה מיתת בית דין וטעם דפרישית לעיל גבי עדות נפשות שייך נמי בגט וגם לרבי נמי קשה שפעמים יתכוין אחד מן הקרובים להעיד לכן נראה לר"י דגם לר' יוסי לא אמרו דעדותן בטלה אלא דוקא באותן שמעידים בפני ב"ד אבל בשביל ראייה לחודה לא . . .

3) תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מג עמוד א

איתמר, רב אמר: שליח נעשה עד, דבי רבי שילא אמר: אין שליח נעשה עד. מ"ט דבי רבי שילא? אילימא משום דלא א"ל הוי לי עד, אלא מעתה, קידש אשה בפני שנים ולא אמר להם אתם עדיי, ה"נ דלא הו קידושי? אלא, רב אמר: שליח נעשה עד, אלומי קא מאלימנא למילתיה; דבי רבי שילא אמר: אין שליח נעשה עד, כיון דאמר מר: שלוחו של אדם כמותו, הוה ליה כגופיה.

4) ריטב"א על מסכת קידושין דף מג/א

אתמר רב אמר שליח דקדושין נעשה עד כו' מאי טעמא אי משום דלא אמר ליה הוי לי עד אלא מעתה קדש אשה בפני שנים ולא אמר להו אתם עדי הכי נמי דלא הו קידושין. פ"ל והא ודאי לא אפשר דבממון הוא דבעינן אתם עדי כדי שלא יאמר לו משטה הייתי בך או שלא להשביע את עצמי עשיתי אבל בקידושין דליכא למימר כל חד מהני לא בעינן אתם עדי וכן הלכתא. מיהו כל היכא שיש באותו מעמד כשרים ופסולים או קרובים צריך לייחד עידי הקידושין דאי לא כיון דאיכא עד פסול ביניהם עדות כלם בטלה ואף על גב דאמרי למחזי אתינא וכי אמרינן התם דאמרינן להו למחזי אתיתון או לאסהודי אתיתון ואי אמר למחזי אתינן תתקיים העדות בשאר היינו בדיני ממונות ובדיני נפשות שאין העדות מתקיימת עד שבאין לבית דין ושעת ראייה לא חשיבא עדות אבל הכא בקידושין אין העדות באה לאמת הדבר בלבד אלא אפילו ידעינן דהכא קושטא דמילתא שקדשה אינה מקודשת בלא עדות ואין לקדושין קיום בלא עדות וגזרת הכתוב הוא וכיון דכן שעת מעשה הוא שעת עדותן וכיון דאיכא צירוף פסולי עדות עמהן עדות כלן בטלה דומיא דבעלמא כשיש צירוף פסולי עדות כשבאין להעיד בב"ד שעדות כלן בטלה וכי אמרינן למחזי אתיתון או לאסהודי אתיתון היינו הכא דאתו למחזי בשעת מעשה כך הורה רבינו נר"ו הלכה למעשה אבל אין זה דעת המפרשים ז"ל וראוי להחמיר וכן אמר מורי נר"ו דאע"ג דלא בעינן בקידושין אתם עדי היכא דליכא פסולים באותו מעמד צריך שיהו עדים שם ולאפוקי הטמין לה עדים אחורי הגדר חדא דהא לא חשיבא עדות בדבר שגוף הדבר צריך לעדות אלא בדבר שצריך עדות משו' שקרא ועוד דהא מצי למימר ליה לא שתקתי בשעת קידושין אלא בשביל שלא היו שם עדים וכסבורה שלא הועילו מעשיך והוה ליה כמקדש בלא עדים שאין חוששין לקידושיו.

5) שו"ת זכרון יהודה סימן פא

אמת ויציב שרבנו ז"ל כ"כ במסכת מכות אמנם במס' קדושין בפ' האיש מקדש (מ"ג א') כ' בהפך גבי רב אמר שליח נעשה עד דאמרינן עלה אלא מעתה קדש אשה בפני ב' ולא אמר להם אתם עדי ה"נ דלא הוה קדושין וכו' וז"ל והיה אומר מורנו הרא"ה ז"ל דהא דאמרינן הכא דלא בעי בקדושין הזמנת עדים זה באומר בפני שנים או ביותר דומיא דשנים שהם כולם כשרים אבל כשיש שם קרובים או פסולין צריך ליחד עדים כשרים דאי לא הו"ל כאילו נצטרפו כשרים ופסולין להעיד ועדות כולן בטלה ואמרינן התם דאמרי להו לאסהודי אתיתון וכו' ואפי' למי שפירש שם כי על ביאתם לב"ד אנו אומרים למחזי אתיתון או לאסהודי ואי אתי לאסהודי כולן פסולין ולא על שעת הראיה הכא מעשה הקדושין כשעת עדות בב"ד דמי וכן נהגו במקומות החכמים ליחד העדים וכן ראוי לעשות ע"כ

6) שו"ת מהר"י ווייל סימן ז

שלומך יסגא לעלם אהובי הח"ר אברלין שלי'. ששאלת ע"ד הקדושין שיחדו שני עדים והעדים היו פסולים: בן ראובן עם נשוי בת שמעון. נראה דכיון דייחדו עדים אלו והם פסולים פשיטא דקדושין לא הוה קידושין. אף על גב דהקדושין נעשו בפני המון עם, והיו שם הרבה עדים, ואיכא למימר תתקיים בשאר כדאיתא באשירי פרק יש נוחלין ופ"ק דמכות; שאני התם שלא ייחדו עדים פסולים, אבל הכא כיון דיחדו עדים פסולים, א"כ היתה כוונתם שהעדים שיחדו יהיו עדים ולא האחרים. וכה"ג איתא באשירי פ' קמא דמכות וז"ל: ויראה שאם הזמין המלוה עדים כשרים ועמדו שמה קרובים או פסולים, אף אם כיוונו להעיד ובאו והעידו בב"ד, לא נתבטלה עדות הכשרים, דכיון שיחד את עדיו, לאו כל כמיניה להפסיד ממונו. דהא דקאמר תלמודא: שיילינן להו אי למחזי אתו אי לאסהודי, היינו בדבר הנעשה בפני רוב העם בלא הזמנת עדים ובאו כולם להעיד, אבל המזמין את עדיו והוציא כל האחרים מכלל העדות, לאו כל כמיניהו לבטל העדות, עכ"ל. אלמא שכתוב בהדיא שתלוי בהזמנת העדים.

7) שולחן ערוך אבן העזר סימן מב סעיף ד

אם קידש בפני עדים, אפילו לא אמר: אתם עדים, מקודשת. הגה: ואפילו ייחד עדים, יכולים אחרים שראו המעשה להעיד (ריב"ש סי' תע"ט)

8) תלמוד בבלי מסכת יבמות דף קיח עמוד ב

בעא מיניה רבא מרב נחמן: המזכה גט לאשתו במקום יבם, מהו? כיון דסניא ליה זכות הוא לה, וזכין לאדם שלא בפניו, או דלמא כיון דאימנין דרחמא ליה חוב הוא לה, ואין חבין לאדם שלא בפניו? אמר ליה, תנינא: וחוששין לדבריה וחולצת ולא מתייבמת. אמר ליה רבינא לרבא: המזכה גט לאשתו במקום קטטה, מהו? כיון דאית לה קטטה בהדיא זכות הוא לה, או דלמא ניחא דגופא עדיף לה? תא שמע, דאמר ריש לקיש: טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו.

9) שולחן ערוך אבן העזר סימן קמ סעיף ה

יכולה גם כן לעשות שליח להבאה, שתאמר לו: הבא לי גיטי, ודינו כדין שליח הולכה של בעל, שאינו גט עד שיגיע לידה. אבל האיש אינו יכול לעשות שליח לקבלה, שאינו יכול לעשות שליח לחובתה, שלא מדעתה, ואפילו היתה אשה מוכת שחין, או שהיתה קטטה ביניהם ותובעת להתגרש. ויש מי שאומר בזו שהיא ספק מגורשת. הגה: ואם בעלה מומר, וידעינן שהיא מהדרת אחר גט, י"א דהמומר יכול לזכות לה גט (ת"ה סימן רל"ז ובפסקיו סימן מ"ג), ויש מחמירין ו גם בזה (הר"ן בתשובה). וכן אם היה היבם מומר, והבעל מזכה לה גט כדי שלא תפול לפני היבם (עיין בב"י). ואם אשתו מומרת, ויזכה לה גט ע"י אחר (ע"י בת"ה סי' רל"ו ובפסקיו סי' מ"ז), כמו שנתבאר לעיל סעיף א', אע"פ שחזרה בה אחר כך, אינה צריכה גט אחר (שם מת"ה). והוא הדין לאשה הנאסרת על בעלה, מזכה לה גט על ידי אחר. ויש מחמירין בזה (מהרי"ק שורש קמ"א).